T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 18.11.2026
Sayı : 2053

10/5095

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de iş cinayetlerinin, sanayi tesislerindeki patlama ve yangınların, iş sağlığı ve güvenliği denetimlerinin, çocuk işçiliğinin ve MESEM uygulaması kapsamında yaşanan ölümlerin tüm yönleriyle araştırılması, sorumluların belirlenmesi ve ölümleri önleyecek kalıcı politikaların oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim. 17.11.2026

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
CHP Adana Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de iş kazaları ve iş cinayetleri, yıllardır çözülemeyen, her yıl binlerce emekçinin yaşamını yitirmesine neden olan ağır bir toplumsal sorun haline gelmiştir. İşyerlerinde alınması gereken önlemlerin alınmaması, iş sağlığı ve güvenliği denetimlerinin yetersizliği, işverenlerin maliyet gerekçesiyle güvenlik tedbirlerinden kaçınması ve kamu otoritesinin etkin yaptırım uygulamaması, emekçilerin yaşam hakkını tehdit etmektedir.

İzmir'in Aliağa ilçesinde bulunan HABAŞ Demir Çelik tesislerinde 9 Kasım 2026 tarihinde meydana gelen patlama, sanayi tesislerindeki iş güvenliği uygulamalarını ve kamu denetiminin yeterliliğini yeniden gündeme taşımıştır. İşyerlerinde meydana gelen patlamalar, yangınlar ve diğer ağır kazalar, yalnızca teknik arızalarla açıklanamayacak kadar ciddi sonuçlar doğurmakta; üretim süreçlerinin, bakım ve kontrol mekanizmalarının, risk analizlerinin ve iş güvenliği tedbirlerinin ne ölçüde uygulandığının sorgulanmasını zorunlu kılmaktadır.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisinin kayıtlarına göre 2013-2025 yılları arasında Türkiye'de en az 24 bin 860 işçi çalışırken yaşamını yitirmiştir. Bu rakam, ülkemizde iş cinayetlerinin münferit olaylardan ibaret olmadığını, çalışma yaşamının yapısal bir sorununa dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

2026 yılının ilk 10 ayında da en az 1.947 emekçinin iş cinayetlerinde yaşamını yitirdiği bildirilmektedir. Bu kayıplar, iş güvenliği alanında yıllardır yapılan açıklamalara, mevzuat düzenlemelerine ve denetim iddialarına rağmen ölümlerin önlenemediğini göstermektedir.

Daha da kaygı verici olan, çocuk işçiliğinin ve çocukların eğitim adı altında tehlikeli çalışma ortamlarına yönlendirilmesinin ulaştığı boyuttur.

İSİG Meclisinin verilerine göre 2013 yılından bu yana en az 852 çocuk çalışırken hayatını kaybetmiştir. Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) kapsamında ise 2023 yılından itibaren en az 20 öğrencinin yaşamını yitirdiği bildirilmektedir.

Anayasa'nın 17'nci maddesi herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu düzenlemektedir. Anayasa'nın 49'uncu maddesi devlete

çalışanları koruma, çalışma hayatını geliştirme ve işsizliği önlemeye yönelik gerekli tedbirleri alma görevi yüklemektedir. Anayasa'nın 50'nci maddesi ise kimsenin yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamayacağını hükme bağlamaktadır.

Buna karşın çocukların eğitim süreçleri içerisinde işyerlerine gönderilmesi, iş güvenliği ve denetim mekanizmalarının yeterliliği konusunda ciddi soru işaretleri yaratmaktadır. Çocukların meslek öğrenmesi, onların tehlikeli işlerde, yetersiz koruma koşullarında ve yetişkin işçilerle aynı risklere maruz bırakılmasını haklı gösteremez.

MESEM uygulamasında öğrencilerin işyerlerindeki çalışma koşulları, iş güvenliği eğitimlerinin niteliği, denetim sıklığı, işverenlerin sorumlulukları ve çocukların fiilen hangi işlerde çalıştırıldıkları ayrıntılı biçimde incelenmelidir. Eğitim adı altında çocuk emeğinin ucuz işgücü olarak kullanılmasına izin verilmemelidir.

Öte yandan Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği alanında temel sorunlardan biri, denetimlerin önleyici ve bağımsız bir anlayışla yürütülmemesidir. İşyerlerinde risk değerlendirmelerinin kâğıt üzerinde kalması, iş güvenliği uzmanlarının işverene ekonomik ve idari açıdan bağımlı çalışması, işçi sağlığı ve güvenliği kurullarının etkin işlememesi ve tespit edilen eksikliklerin giderilmemesi ağır sonuçlar doğurmaktadır.

Özellikle demir-çelik, metal, kimya, petrokimya, maden, enerji ve ağır sanayi tesislerinde yüksek sıcaklık, basınç, yanıcı ve patlayıcı maddeler, gaz sızıntıları, elektrik sistemleri ve ağır makineler nedeniyle ciddi riskler bulunmaktadır. Bu tesislerde periyodik bakım, ekipman kontrolü, acil durum planları, patlama risk analizleri ve çalışanların eğitimi hayati önem taşımaktadır.

HABAŞ'taki patlamanın teknik nedenleri, olay öncesinde yapılan risk değerlendirmeleri, bakım ve denetim kayıtları, iş güvenliği önlemleri ve kamu kurumlarının denetim faaliyetleri bütün yönleriyle ortaya çıkarılmalıdır. Benzer nitelikteki sanayi tesislerinde de olası risklerin belirlenmesi ve yeni facialarn önlenmesi için kapsamlı bir inceleme yapılmalıdır.

İş cinayetleri yalnızca işçinin ve ailesinin yaşadığı bir kayıp değildir. Her ölüm, kamusal denetim mekanizmalarının, iş güvenliği politikalarının ve çalışma yaşamındaki sorumluluk zincirinin yeniden sorgulanmasını gerektirmektedir.

İktidarın yıllardır iş güvenliği konusunda yaptığı açıklamalara ve mevzuat düzenlemelerine karşın işçi ölümlerinin önlenememesi, uygulamadaki eksikliklerin ve siyasi-idari sorumlulukların araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Ölümlerden sonra soruşturma açılması yeterli değildir; asıl görev, iş cinayetleri yaşanmadan önce gerekli önlemleri almaktır.

..... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Hasan Öztürkmen	Gaziantep Mu.	[illegible]
İnan Akgün ALP	Kars Mu.	[illegible]
Engin ALTAY	İstanbul	[illegible]
Deniz Demir	Ankara	[illegible]
Nermin Yıldırım Kara	Hatay	[illegible]
Hüseyin YILDIZ	Aydın	[illegible]
Gamze Akkaş İlgezdi	İstanbul	[illegible]
Ali Öztuna	K.Maraş	[illegible]
Ahmet Baran Yazgan	Edirne	[illegible]
Mahir Polat	İzmir	[illegible]
Ö. Fethi Gürer	Kırşehir	[illegible]
Tüzer Aksu	Bolu	[illegible]
Jale Nur SÜLLÜ	Eskişehir	[illegible]
Kem AUŞAR	Tekirdağ	[illegible]
ALİ KARADBA	UŞAK	[illegible]
Aysu Bankoğlu	Bartın	[illegible]
Semra DİNGER	Ankara	[illegible]
Mehmet Güzelmansur	Hatay Mu	[illegible]
Dr. İlhami Özcan AYGUN	Tekirdağ Mu	[illegible]
Gülizar Biçer KARACA	Denizli Mu.	[illegible]